

ALYTAUS MĖGĖJIŠKŲ SODŲ ISTORIJA

Albinas ŠPAKAUSKAS, Alytaus susivienijimo „Sodai“ pirmininkas

Lietuvos sodininkų draugijos (LSD) Alytaus skyrius, vienijantis pavienius sodininkus, gėlininkus ir bitininkus, įkurtas 1965 m. Šio skyriaus steigėjai buvo mokytojas J. Žvaliauskas ir Alytaus rajono Finansų skyriaus vedėjas A. Saikevičius. Taip pat aktyviai veikė gėlininkai S. Marcinkevičius ir mokytoja J. Matulevičienė.

Jų iniciatyva ir pastangomis 1966 m. įkurtas pirmas kolektyvinis sodas – „Dainava“. 1968 m. įkurtas antras kolektyvinis sodas – „Nemunas“.

Gėlininkai, susiremontavę seną spaudos kioską, prekiaavo savo rankomis išaugintomis gėlėmis. Susikūrė LSD Alytaus skyriaus taryba, vienijanti sodininkų, gėlininkų ir bitininkų skyrius. Pirmuosius kolektyvinius sodus ir jų kūrimą miesto žmonės vertino gana atsainiai. Netrukus, kai sodininkai pradėjo grįžti iš sodų su pilnomis sodo gėrybių kraitėmis, sodininkais panoro būti labai daug miesto gyventojų.

Naujų kolektyvinių sodų kūrimas užtruko 10 metų. Tik Luksnėnų sodininkystės ūkis skyrė prie Luksnėnų ir Aniškio ežerų nedidelius žemės plotus savo darbuotojų kolektyviniams sodams įkurti.

1978 m. kolektyviniams sodams kurti buvo skiriama kolūkiams nenaudinga, pelkėta arba krūmais apaugusi žemė. Įkurta 14 naujų sodų. Žmonės su entuziazmu nenaudingus žemės plotus pavertė gražiais sodo sklypeliais.

Sodininkai kūrėsi ir pradėjo statyti sodo namelius, kurių dydį griežtai kontroliavo valdžia. Iš pradžių buvo leidžiama statyti tik 6, 12, 15 ir 25 m² bendro ploto namelius, 45 m² namelius leista statyti tik pasuktiniais tarybiniais metais.

Pastaruosiu metu Alytaus susivienijimas vienija 18 sodininkų bendrijų su beveik 5 tūkstančiais sodininkų šeimų. Sodininkai stato naujus arba rekonstruoja senus sodo namelius, pritaikydami gyventi žiemos sąlygomis. Soduose gyvena apie tūkstantis šeimų.

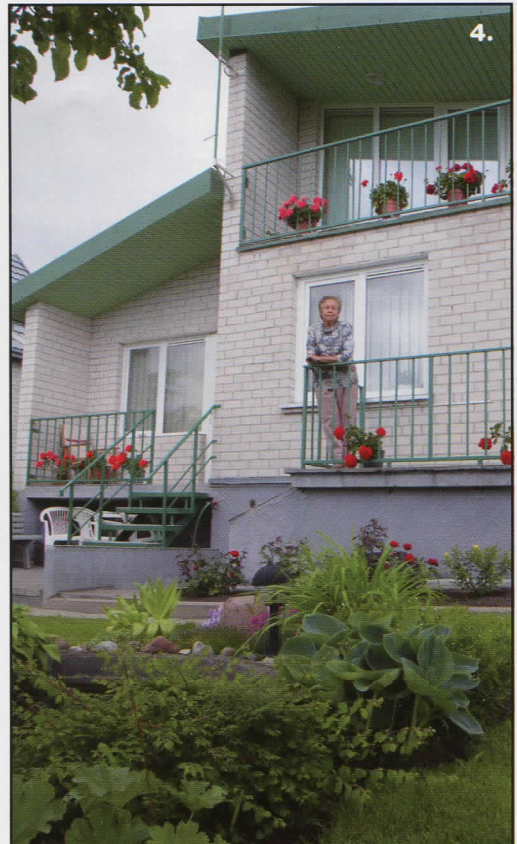
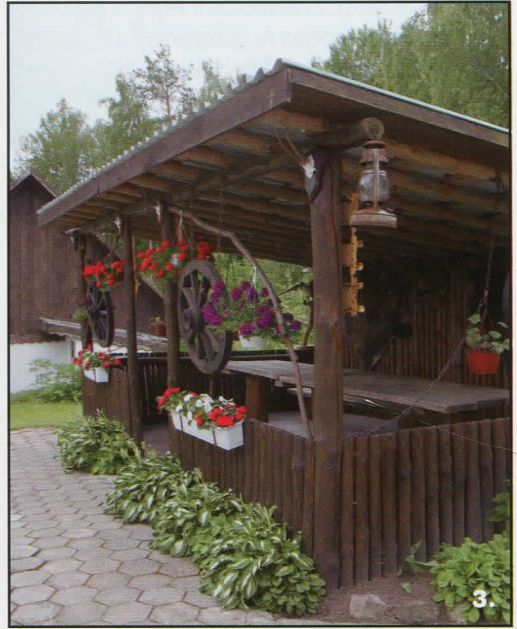
Alytaus sodininkų bendrijų nariai aktyviai dalyvauja LSD organizuojamose priemonėse, surengtose apžiūrose gražiausiai tvarkomiems sodo sklypeliams išaiškinti, buvo aukštai įvertinti.

Sodininkai kasmet papildo savo aruodus ekologiškomis, savomis rankomis išaugintomis daržovėmis, vaisiais ir uogomis.

J. ir J. PADIMANSKAI sode pasistatė elektros jėgainę. S. b. „Nemunas“

SODININKŲ BENDRIJA „NEMUNAS“

Česlovas BARANAUSKAS, valdybos pirmininkas
*Nuotraukose: 1. ir 3. I. ir V. GRAŽEVIČIŲ sodas;
2. ir 4. A. MARCINKEVIČIENĖS sodas.*

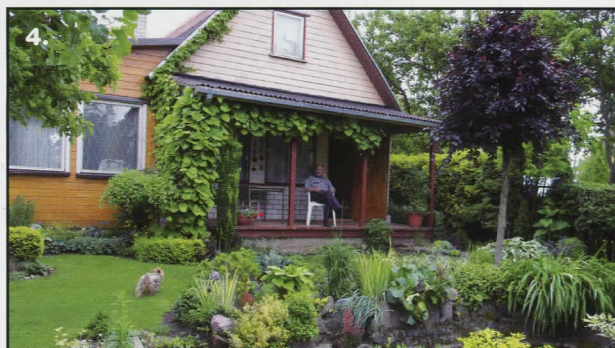
SODININKŲ BENDRIJA „DAINAVA“

Valdas EITMANAVIČIUS, valdybos pirmininkas

Tuometinio Alytaus rajono Finansų skyriaus vedėjo A. Saikevičiaus ir J. Žvaliausko iniciatyva 1965 m. Alytaus rajone buvo įkurtas sodininkų susivienijimo Alytaus skyrius ir pirmoji rajone sodininkų bendrija „Dainava“. 1966 04 06 Lietuvos TSR Ministrų Tarybos potvarkiu Nr. 414 Alytaus rajono „Deržinskio“ kolūkio teritorijoje buvo skirtas 20 ha žemės sklypas, kurį sudarė 14 ha ariamos, 4 ha užpelkėjusių pievų ir 2 ha seno sodo. Už vaismedžius Alytaus susivienijimo sodininkų draugija „Deržinskio“ kolūkiui sumokėjo 616 rublių. Vėliau sodo teritorijos plotas du kartus buvo plečiamas. Šiuo metu sodo teritorija – per 24 ha. Per 44 sodininkų bendrijos veiklos metus pasikeitė 4 valdybos pirmininkai. Pirmuoju valdybos pirmininku buvo išrinktas V. Stankevičius. Pirmininko V. Stankevičiaus, A. Saikevičiaus ir kitų aktyvistų pastangomis buvo aptverta sodo teritorija, pastatytas administracinis-ūkinis pastatas, įrengtos gatvės, numelioruotos pievos ir iškasti vandens tvenkiniai, nupirkti du arkliai ir visi reikalingi padargai žemės dirbimui, parengtas sodo elektrifikavimo projektas, o po kelerių metų pakloti pirmieji elektros tiekimo elektros vartotojams kabeliai. Vėliau valdybos pirmininkais dirbo R. Baliulevičius, J. Baublys, pastaruosius 8 metus dirba V. Eitmanavičius.

Sodo bendrijoje daug kūrybingų, darbščių, grožį ir gamtą mylinčių žmonių. Tai daugkartiniai rajono ir respublikinių konkursų prizinininkai Z. Keršienė, A. ir A. Jankauskai, R. ir L. Snarskiai, D. Pranskevičienė. Jie apdovanoti padėkos raštais, prie jų namelių pritvirtintos atminimo lentos. Nuo jų neatsilieka grožio puoselėtojai B. Baliukonienė, D. Kviliūnienė, J. ir A. Pleščiai, A. Matulionis, D. Buncienė, R. Mikailionienė ir daugelis kitų. „Dainava“ ne kartą buvo pripažinta rajoninių ir respublikinių konkursų-apžiūrų prizininke, o 2007 m. respublikinė konkurso-apžiūros komisija už geriausiai tvarkomą sodininkų bendrijos teritorijos kraštovaizdį apdovanojo atminimo lenta ir padėkos raštu.

Nuotraukose: 1. Z. KERŠIENĖ;
2. A. ir A. JANKAUSKAI;
3. V. ir V. PRANCKEVIČIŲ sodas;
4. L. ir R. SNARSKIŲ sodas.

SODININKŲ BENDRIJA „VYTURĖLIS“

Ona **KAIRIŪKŠTIENĖ**, valdybos pirmininkė

Sodininkų bendrija „Vyturėlis“ buvo įkurta 1978 m. Bendrijoje 647 nariai. Pirmasis bendrijos pirmininkas – G. Konopliovas. Jam vadovaujant buvo išasfaltuoti bendrijos keliai, kurie ir šiuo metu neblogos kokybės, tik tenka kiekvienais metais juos paremontuoti.

Nuotraukose: 1. A. MATONIS;

2. E. ir V. KLIMAVIČIŲ sodas; 3. O. KAIRIŪKŠTIENĖ;

4. Alytaus susivienijimo „Sodai“ pirmininkas

A. ŠPAKAUSKAS apžiūri A. ir A. ALEŠKEVIČIŲ sodą;

5. E. RAKAUSKIENĖ; 6. D. ir G. BUOŽELIŲ sodas;

7. R. ir V. NECĖLIŲ sodas; 8. I. ir S. LAUKAIČIŲ sodas;

9. L. SEBESTINIENĖS sodas.

